

Datum

2023-05-29

Vår referens

Emma Aldin

Miljöinspektör

emma.aldin@malmö.se

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - EU-kommissionens förslag till ändringar i förordning (EG) 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel MN-2023-6265

Sammanfattning

Förslag till ändringar i förordning (EG) 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel syftar till att minska den administrativa bördan för tillverkare genom förenklade regler. Märkningskraven ska förenklas och bli lättare att efterleva. De flesta märkningskrav som finns idag behålls men det kommer att finnas möjlighet att lämna viss information digitalt. Genom att eliminera överflödiga regelöverlappningar som i dagsläget finns mellan tvättmedelsförordningen och andra delar av EU:s kemikalielagstiftningen lättas regelbördan utan att äventyra den nuvarande nivån på miljö- och hälsoskydd.

Miljönämnden ser positivt på förslag till ändringar som bland annat innebär att nuvarande lagstiftning kommer att förstärkas med ytterligare lagkrav än vad som finns idag. Förslaget kommer även att leda till att möjligheterna för digital märkning utökas vilket kan förenkla för såväl myndigheter som konsumenter att hitta relevant information om tvättmedels och rengöringsprodukter.

Förslag till beslut

Miljönämnden svarar på kommunstyrelsen remiss enligt förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2023-05-29
- Remiss - EU-kommissionens förslag till ändringar i förordning (EG) 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2023-06-20

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet – EU-kommissionens förslag till ändringar i förordningen (EG) 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel. Svar önskas senast 2023-06-27.

Bakgrund

Syftet med att reglera tvätt- och rengöringsmedel är att minska miljörisker och att förbättra informationen om medlens innehåll till konsumenter. De regleras genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel, även kallad detergentförordningen. Den fastställer de regler som tillverkare av tvättmedel måste följa för att produkterna ska få röras fritt och säljas på EU:s inre marknad. Förordningen innehåller regler som säkerställer säker användning av tvättmedel (märkning och andra informationskrav) och hög miljöprestanda för tvätt- och ytaktiva ämnen för tvättmedel (krav på biologisk nedbrytbarhet och fosforgränser).

Förordningen 648/2004 gäller för alla kemiska produkter som används till att rengöra fasta ytor, kläder, textilier och husgeråd. Förordningen gäller parallellt med övriga regelverk, som exempelvis:

- Reach-förordningen (EG nr. 1907/2006)
- CLP-förordningen (EG nr. 1272/2008)
- Biocidförordningen (EU nr. 528/2012)

Förordningen ställer krav på alla ekonomiska aktörer i leverantörskedjan, det vill säga den som tillverkar, importerar från ett land utanför EU, distribuerar eller är återförsäljare.

Remissens huvudsakliga innehåll

En utvärdering av förordning 648/2004 har gjorts där man konstaterat att den fungerat väl och i det stora hela varit effektiv för att uppnå sina mål, det vill säga att säkerställa fri rörlighet för tvättmedel och ytaktiva ämnen på den inre marknaden och att tillhandahålla en hög skyddsnivå för miljön och människors hälsa. Utvärderingen identifierade emellertid också ett antal svagheter och områden där det finns behov av förbättringar som dykt upp under den praktiska tillämpningen av förordningen sedan den antogs 2004. I synnerhet identifierades vissa överlappningar mellan tvättmedelsförordningen och andra delar av EU:s kemikalielagstiftning (särskilt CLP-förordningen, REACH-förordningen och biocidförordningen). Dessa överlappningar leder ofta till dubbelarbete i märkningskraven för tvättmedel som lägger onödig börda på tvättmedelsindustrin. Överlappningarna äventyrar även en effektiv kommunikation av användnings- och säkerhetsinformation till konsumenterna eftersom de resulterar i överbelastade etiketter med såväl otydliga som upprepande texter. Förslaget syftar till att minska administrationen av märkningen för tillverkarna och därmed bedöms även den ekonomiska bördan minska.

Marknaden har utvecklats under de senaste åren. Särskilt utvecklingen av tvätt- och rengöringsmedel som innehåller mikroorganismer och påfyllnadsförsäljning (refillförsäljning) av tvätt- och rengöringsmedel har dykt upp som helt eller delvis inte omfattas av den befintliga förordningen. Att sätta upp harmoniserade kriterier och förtydliga krav på mer hållbara produkter (mikrobiella rengöringsprodukter) och nya metoder (påfyllnadsförsäljning) kommer att underlätta den gröna omställningen samtidigt som man säkerställer att innovation inte hämmas.

Vidare är slutsatsen från utvärderingen att användningen av innovativa digitala verktyg för att kommunicera information för närvarande är bristfällig och behöver utvecklas. Digitaliseringen ger möjlighet till förenkling, belastningsminskning och ökad användarvänlighet och förståelighet för säkerhets- och användningsinformation som för närvarande saknas. Det är därför nödvändigt att intensifiera digitaliseringsinsatserna i linje med unionens övergripande mål, särskilt när det gäller hållbarhet, grön och digital omställning.

Förslaget tar även hänsyn till det lagstiftningsförslag som kommissionen tagit fram om en förordning för förpackningar och förpackningsavfall som syftar till att minska mängden förpackningar som släpps ut på marknaden i termer av volym och vikt och förhindra uppkomsten av förpackningsavfall, särskilt genom att förpackningsminimering ska främjas (endast den mängd förpackningar som är absolut nödvändig). Detta minimeringskrav kommer att minska det tillgängliga utrymmet för konsumentinformation på etiketten och uppmuntrar därför tillverkarna att utforska de möjligheter som digital märkning erbjuder.

På sikt kommer tillverkare behöva skapa produktpass för att tillhandahålla information om tvätt- och ytaktiva ämnens överensstämmelse med denna förordning, såväl som med all annan lagstiftning som tillverkaren är skyldig att följa. Produktpassen kommer även att underlätta arbetet för tullen och andra berörda myndigheter samt gynna slutanvändaren som får tillgång till mer lättillgänglig information.

Utöver att den föreslagna förordningen liksom tidigare ställer strikta krav på biologisk nedbrytbarhet för ytaktiva ämnen kommer tillämpningsområdet att utökas till att i framtiden även omfatta biologisk nedbrytbarhet av ämnen och blandningar i tvätt- och rengöringsmedel när nya vetenskapliga bevis kräver det.

Kommissionen kommer även att ha befogenhet att anta delegerade akter (ändra eller komplettera delar av förordningen) för att anpassa gränsen för allergiframkallande doftämnen när individuella riskbaserade koncentrationsgränser för doftallergener fastställts enligt förordning (EG) 1223/2009 om kosmetiska produkter.

Förslag till ändringar kommer innebära att en ny förordning ersätter den befintliga förordningen som gäller idag. Förslaget kommer inte att ha någon påverkan på EU:s budget.

Förvaltningens förslag till yttrande

Miljönämnden ser positivt på förslag till ändringar som bland annat innebär att nuvarande lagstiftning kommer att förstärkas med ytterligare lagkrav än vad som finns idag. Förslaget kommer även att leda till att möjligheterna för digital märkning utökas vilket kan förenkla för såväl myndigheter som slutanvändare att hitta relevant information om tvättmedels och rengöringsprodukter. Förslaget bedöms därmed leda till en säkrare användning av produkterna.

Miljönämnden bedömer det som positivt att den digitala märkningen kan leda till en förenkling av märkningskraven för leverantörer och återförsäljare utan att äventyra den nuvarande nivån på miljö- och hälsoskydd. Digital märkning möjliggör även att förpackningarnas storlek kan minska vilket miljönämnden anser är högst angeläget för att åstadkomma en ökad avfallsminimering i samhället. En utökad refillförsäljning ökar också förutsättningarna för detta.

Av remissen framgår det att den digitala märkningen kommer att vara valfri. Om de ekonomiska aktörerna väljer att inte tillhandahålla digital märkning ska märkningsinformationen finnas tillgänglig på annat sätt. Detta kan även gälla när digital märkning väljs. Remissen tar upp att märkningsinformation ska kunna tillhandahållas på alternativa sätt till slutanvändare när de inte har tillgång till den digitala etiketten. Kommissionen anser att denna skyldighet bör införas som en säkerhetsåtgärd för att minska eventuella risker. Miljönämnden tycker det är bra men anser samtidigt att det borde förtydligades i vilken omfattning denna märkningsinformation ska tas fram då syftet med digitaliseringen bland annat är att minska den administrativa bördan.

Förslaget i sig bedöms inte innebära större förändringar för miljönämndens tillsyn. Det är Kemikalieinspektionen som har tillsynsansvar på tillverkare och importörer. Det kan emellertid bli aktuellt för miljönämnden att utöva tillsyn över återförsäljare av tvätt- och rengöringsprodukter för att granska att den dokumentation som krävs finns för dessa varor. Vanligtvis anordnar Kemikalieinspektionen samverkansprojekt och är då tillsynsvägladande mot kommunerna. Miljönämnden kommer att kunna ta ut en avgift för denna tillsyn i form av timavgift. Även vissa av de verksamheter som miljönämnden redan bedriver regelbunden tillsyn på kan behöva tillsyn inom detta område. Tillsynen ryms då inom ramen för den årsavgift verksamheten betalar. Alternativt finns förutsättningar för förvaltningen att tilläggsdebitera. För kommunen är det viktigt att arbetsuppgifter i så stor utsträckning som möjligt kan finansieras med avgifter och att staten inte lägger på ytterligare ofinansierade tillsynsuppgifter på kommunerna.

Barnkonventionen

Barnkonventionen har beaktats vid handläggningen av detta ärende. Eftersom barn under olika perioder i sin utveckling är mer känsliga än vuxna är det betydelsefullt att lagkrav ställs som säkerställer en hög skyddsnivå vid användning av tvättmedel- och rengöringsprodukter. Det är även av vikt att det finns tillgänglig information för slutanvändarna om innehållet i produkterna för att förhindra negativ påverkan på barnens hälsa.

Förslaget har utarbetats av Emma Aldin, miljöinspektör

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Ola Gustafsson
Avdelningschef
Avdelningen för miljö- och hälsoskydd